

Čís. 10663.

Opustí-li manželka svémocně společnou domácnost anebo lze-li ji přičítati vinu na tom, že manželské spoluzití bylo fakticky přerušeno, není oprávněna domáhati se sporem na manželi placení výživného v penězích. Nemůže-li manželka jen z viny manželovy sdíleti s ním společnou domácnost, musí jí manžel přispívati podle svého jmění na slušnou výživu po případě v penězích. Manželce nepřisluší nárok na výživné ani za dobu od podání žaloby o výživné až do povolení rozluky, byla-li spoluvinnou na rozvratu manželství. Rozhodnutí o prozatímním opatření není předurčující pro rozsouzení rozepře o výživné.

(Rozh. ze dne 31. března 1931, Rv II 257/30.)

Žalobě manželky proti manželi o placení výživného procesní soud první stolice vyhověl. Odvolací soud žalobu zamítl. Důvody: Manželka má zásadně nárok na to, by se jí dostalo výživy v manželově domácnosti a to in natura. Výživné v penězích smí požadovati jen, když se jí výživa in natura odepírá, nebo když nastanou okolnosti, které jí pobyt v domácnosti znemožňují a tudíž výživu in natura vylučují. Domáhá-li se manželka odděleně bydlící výživného v penězích, musí tvrditi, a ovšem také dokázati, že jsou tu okolnosti, ospravedlňující její odchod ze společné domácnosti, jinak žalobě nemůže býti vyhověno. Na tom nic nemění okolnost, že jí snad po čas sporu povoleno bylo prozatímní opatření odděleným bydlištěm a zatímni výživné v penězích, protože tímto opatřením nemůže býti předbíháno konečnému rozhodnutí sporu o výživné. V souzeném případě se žalobkyně takových okolností skutečně dovolávala. Než tyto otázky staly se mezi stranami předmětem sporu i v řízení o rozluky, jež zahájeno bylo manželem žalobkyně a v němž nešlo již jen o vyživovací povinnost a s ní související otázku manželského společenství, nýbrž o samu podstatu a o další trvání svazku manželského. Stalo-li se pak, že spor o rozluky manželství byl rozhodnut dříve nežli spor o výživné a dopadl v neprospěch nynější žalobkyně, nelze tento výsledek sporu o rozluky při posuzování oprávněnosti žaloby o výživné pominouti, jak činí neprávem napadený rozsudek. Ukázalo-li se v rozlukovém sporu mezi týmiž stranami, že i manželka je na rozvratu manželství vinna a že jmenovitě neměla příčinu ze společné domácnosti o své újmě odejiti, jak se výslovně uvádí v rozhodnutích odvolacího soudu, je tím s konečnou platností také řečeno, že u žalobkyně nebylo podmínek, za kterých by jí byl mohl býti nárok na výživné v penězích přiznán, a že její žaloba nemá ani skutkového ani právního podkladu. V té příčině je ovšem rozhodnutí o rozluce, v němž uznáno bylo na zavinění manželčino, předurčujícím i pro její nároky na výživné, jichž se domáhala samostatnou žalobou.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Podle § 91 obč. zák. jest ovšem manžel povinen, by poskytoval manželce slušnou výživu podle svého jmění, a tato jeho povinnost trvá zásadně potud, pokud od ní není soudem osvobozen. Ale s druhé strany jest manželka podle § 92 obč. zák. povinna sdíleti s mužem společnou domácnost a podle sil mu v ní pomáhati, a pokud tento pravidelný stav trvá, dostává se manželce od manžela zákonné výživy in natura. Ze vzájemného poměru předpisů §§ 91 a 92 obč. zák. o právech a povinnostech obou manželů plyne, že, opustí-li manželka svémocně společnou domácnost anebo lze-li jí přičítati vinu na tom, že manželské spolužití bylo proti ustanovení § 93 obč. zák. fakticky přerušeno, není oprávněna domáhati se sporem na manželi placení výživného v penězích, a že v opačném případě, nemůže-li manželka jen vinou manželovou sdíleti s ním společnou domácnost, musí jí manžel přispívati podle svého jmění na slušnou výživu po případě v penězích. (Srovnej rozhodnutí čis. 5519 a též čis. 3904 a 4426 sb. n. s.) Podle toho postupoval i odvolací soud, uvažuje o otázce, měla-li žalobkyně dostatečný důvod, opustiti o své újmě společnou domácnost. Ze skutečností vyšlých najevo v rozlukovém sporu, dovodil odvolací soud výstižně a správně, že žalobkyni nepřisluší nárok na placení výživného ani za dobu od podání žaloby o výživné až do povolení rozluky, ježto žalobkyně byla spoluvinná na rozvratu manželství, tudíž i na vzniklé tím nemožnosti manželského soužití, a že jmenovitě neměla dostatečnou příčinu odejiti o své újmě ze společné domácnosti. Bylo sice zjištěno o žalovaném, že s manželkou zle nakládal a jí nadával, ale totéž bylo zjištěno navzájem i o žalobkyni a bylo již v rozsudku odvolacího soudu v rozlukovém sporu zdůrazněno, že nemohlo býti vzato za zjištěné, že manželka byla nucena odejiti od svého muže jen pro týrání a ze strachu před bitím, jak tvrdila. Dovolatelčino tvrzení, že jí manžel nedával prostředky k vedení domácnosti, nebylo prokázáno a, dovozuje-li se v dovolání opak, odporuje to spisům. Dovolatelka odkazuje se proto na správné důvody napadeného rozsudku a k jejím vývodům se ještě připomíná, že rozhodnutí o prozatímním opatření podle § 382 čis. 8 ex. ř. není předurčující pro rozsouzení rozepře o výživné, jak se mylně dovozuje v dovolání, a že rozhodnutí čis. 1453, 6802, 6815 a 6816 sb. n. s., jichž se dovolává, týkají se prozatímního výživného podle § 382 čis. 8 ex. ř. a nikoliv sporu o výživné. Ani rozhodnutí čis. 2593 sb. n. s. se nehodí na souzený případ, neboť má na zřeteli manžela, který žil ve společné domácnosti s jinou ženou, takže skutkový i právní základ tohoto rozhodnutí je zcela jiný.

Čís. 10664.

Je-li ve stanovách stavebního družstva, že držiteli družstevního bytu nesmí býti dána výpověď, pokud se, mimo neplnění povinností z nájemní smlouvy, nevyskytnou jiné důležité závady, nelze dáti členu vý-